

informator

gorenje
gorenje
gorenje
gorenje
gorenje

LIST ZA INFORMIRANJE DELAVCEV GORENJA – ŠT. 11 – LETO XV. – VELENJE. 20.3. 1980

ZASTOJI V PROIZVODNJI ZARADI UVOZA

DIREKTOR ZUNANJE TRGOVINE ANTON KUMER: „SAMOKRITIČNO OCENITI POLOŽAJ IN USKLADITI PLANE EKONOMSKIH ODNOSOV S TUJINO!”

V zadnjem času je moralo že več tozдов za dan ali dva ustaviti proizvodnjo. Zaradi pomanjkanja sestavnih delov iz uvoza je prišlo do ustavitve proizvodnje že v tozdu Hladilna tehnika in Zamrzovalniki, verjetno pa tudi že drugod. Zakaj prihaja do tega, da ni materiala? Kakšne so možnosti, kdo je odgovoren, da se bo stanje izboljšalo? O tem je odgovoril direktor zunanje trgovine Anton Kumer!

V uvodu je tovariš Kumer takole orisal našo navezanost na uvoz:

„Gorenje je s svojim razvojem prehitelo domačo spremljevalno industrijo, zato smo še vedno vezani

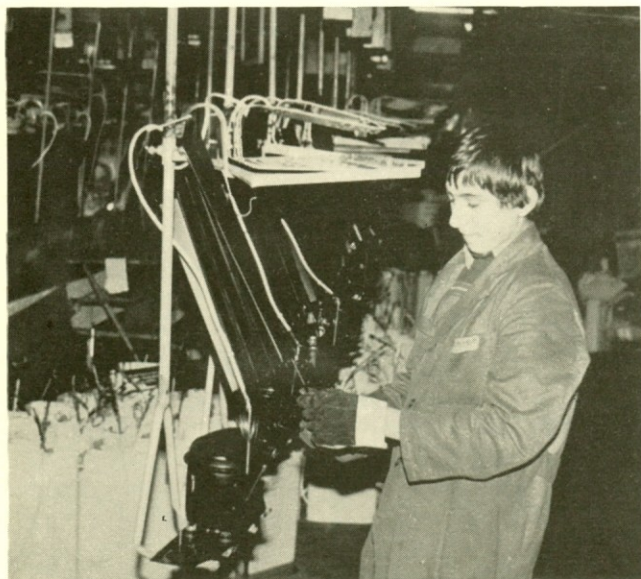
na uvoz reprodukcijskega materiala. Že pred štiri, petimi leti smo ugotavljali potrebo po nadomestitvi uvoženih delov z domačimi in tudi še danes moramo biti močno orientirani na domačo industrijo. Že naši razvojniki morajo misliti pri konstruiranju na vprašanje sestavnih delov iz uvoza, ne pa delavci nabavnih služb. Moramo biti samokritični in priznati, da smo doslej le deklarativno pojasnjevali potrebo po zmanjševanju uvoza. Zmanjšati uvoz pa ni lahko delo! Zavedati se moramo slabše razvitosti jugoslovanske kooperantske industrije. Tu prihaja do težav pri dobavnih rokih, do stalnih sprememb kalkulacij in do objektivne ter subjektivne nesolidnosti. To nas sili k uvozu še tistih komponent, ki bi jih lahko dobili tudi doma.”

V Gorenju smo bili že od samega začetka usmerjeni k velikoserijski proizvodnji. Tedaj res še ni bilo tako razvite domače spremljevalne industrije in tudi pogoji za uvoz so bili boljši. Pogoji so se spremenili, prilagoditev zmanjšanemu uvozu pa je težja. Kljub temu, da smo vseskozi občutili pomanjkanje deviznih pravic, smo tudi v izvozu dosegli lepe uspehe! Anton Kumer meni o tem:

„V izvozu smo dosegli velike dosežke. V Sloveniji smo med največjimi izvozniki, v Jugoslaviji dosežemo že blizu 2 % vsega izvoza in celo 15 % izvoza industrijskih izdelkov. Kljub temu pa imamo težave z uvoznimi dovoljenji. To samo kaže, da uvoz še hitreje narašča kot izvoz. Stalni problem preskrbe z deviznimi sredstvi je pripeljal do tega, da je poslovanje v uvozu postalo specifično. Največji problem je v veliki razdrobljenosti uvoza po takoimenovanih zaključkih. Uvoz posameznih materialov poteka preko carinskega skladišča. Zaradi pomanjkanja deviz moramo razpoložljiva sredstva razdeliti tako, da iz carinskega skladišča prevzemamo material le za nekaj dni ali pa celo za dnevne potrebe. Za večje zaloge pa sploh ni sredstev. Tako sproti angažiramo razpoložljiva sredstva, po drugi strani pa nosimo s tem tudi višje stroške carinskega skladiščenja.”

Poznamo prizadevanja v Jugoslaviji za izboljšanje devizne plačilne bilance. Kako se Gorenje vključuje v uresničevanje tega sklepa zvezne skupščine?

„Devizne pravice, ki jih urejamo s samoupravnim

ZARADI KOMPRESORJEV USTAVILI PROIZVODNJO

V temeljni organizaciji Hladilna tehnika in Zamrzovalniki so morali že večkrat ustaviti proizvodnjo, ker ni kompresorjev, ki jih uvažamo. Kdaj bomo dobili prve kompresorje iz Črnomlja, kjer gradimo tovarno? O tem v eni izmed naslednjih števil Informatorja!

sporazumom preko Samoupravne interesne skupnosti za ekonomske odnose s tujino (SISEOT), ne zagotavljajo izvajanje projekcije plačilne bilance v Jugoslaviji. Samoupravni sporazum v okviru SISEOT daje nosilec deviznih pravic več pravic, več možnosti uvoza kot bi ga smelo biti po projekciji plačilne bilance. Zato je bilo potrebno vpeljati dodatno omejevanje razpolaganja z deviznimi pravicami, da bi omogočili izvajanje projekcije plačilne bilance. V zvezi s tem je prišlo do zaustavitve uvoza 13. februarja 1980, ko je bila dosežena skupna republiška kvota za prvo četrtletje 1980. Mi smo na osnovi dokazov, da imamo letos več priliva kot uvoza, dosegli izredni status in smo na osnovi tega statusa do zadnje izredne skupščine SISEOT lahko še uvažali. Skupščina pa je 4. marca 1980 prinesla nekatere omejitve deviznih pravic, ki so nam za nekaj dni ustavila uvoz, dokler s tekočimi prilivi zmanjšanja nismo nadoknadili. Obnovili smo uvoz, vendar so ob potrjevanju uvoznih poslov ugotovili, da je bil dosežen predviden uvoz reprodukcijskega materiala za celotno SRS. Na tej skupščini SISEOT je bil sprejet sklep o uvedbi zgornjih mej za uvoz po četrtletjih za posamezne organizacije združenega dela (od prejšnje skupne omejitve)."

Kaj pomeni to za Gorenje?

„Trenutno nam preprečujejo uvoz še tri stvari. Prvič, preglede omejevanja uvoza smo šele dobili za vse tozde in so v postopku usklajevanja z Narodno banko. Mi smo storili vse, kar je bilo predpisano, sedaj čaka pri Narodni banki. Drugič, četudi bodo pregledi usklajeni in izkazovali možnosti uvoza, te možnosti ne bomo mogli uporabiti zaradi tega, ker skupna republiška zgornja meja ne sme biti presežena. Tretjič, zaradi uvajanja mehanizma začasnega individualnega omejevanja razpolaganja z deviznimi pravicami, nam je bil ukinjen prej omenjeni izredni status (glede na večje devizne prilive od uvoza, upoštevano skozi vse leto). Ta položaj rešujejo v tem času in vztrajali bomo, da nam podaljšajo izredni status.“

Kakšne so pripombe glede na sprejemanje teh in podobnih ukrepov?

„Ti ukrepi so bili sprejeti v časovni stiski, saj delegati niso bili zmožni dobiti mnenja strokovnih služb o predvidenem mehanizmu. Formula za izračun možnosti uvoza, ki je bila samoupravno sprejeta v časovni stiski, je namreč taka, da prizadene tiste, ki hitro povečujejo izvoz, pa tudi proizvodnjo. Pri pravicah do uvoza ima pretežni vpliv uvoz v letu 1978, pri obveznostih izvoza pa plan za leto 1980. Torej prihaja pri tem do neusklajenosti med uvozom in izvozom.“

Urejevanje teh odnosov na osnovi samoupravnega dogovarjanja je prav gotovo nujno?

„Plani ekonomskih odnosov s tujino, ki so jih tozdi kot nosilci planiranja pripravili ob koncu leta 1979 za letošnje leto, so neusklajeni s predvideno plačilno bilanco. Planirane so namreč nekajkrat večje razlike med uvozom in izvozom, kot jih dopušča v zvezni skupščini sprejeta projekcija devizne plačilne bilance. Skratka, po teh planih

bi se deficit za nekajkrat povečal v primerjavi s preteklim letom, namesto da bi drastično zmanjšali uvoz.“

Zaradi tega bomo v okviru samoupravne interesne skupnosti v zelo kratkem času pristopili k tako imenovanemu usklajevanju planov ekonomskih odnosov s tujino. To pomeni, da bodo morali tozdi svoj lastni planirani deficit zelo zmanjšati.

Konec koncev, samokritično pogledjmo sebe najprej, nato pa tudi druge krivce za nepravočasno uvajanje takih omejitev. Zavedamo se, da ne moremo mimo dogovarjanja. Zato bomo morali naše plane korenito uskladiti in se ne zanašati na to, da nam bo devizne primanjkljaje nekdo drug pokril. Z deležem izvoza smo tudi na pragu rentabilnosti. Izvozne cene so namreč tudi nižje — dohodek je manjši in tega ne moremo povečati na račun izvoznih cen. Rešitev ne bo možno iskati v povečanju izvoza, ampak v bistveno zmanjšanem uvozu. To pa lahko prizadene tiste, ki trošijo uvozni material, ne prispevajo pa dosti k izvozu.“

Vidimo, da položaj še zdaleč ni rožnat. Vprašanj, na katere bo treba odgovoriti v sleherni sredini, je veliko. Potrebno bo dogovarjanje in poiskati bo treba takšnih rešitev, ki bodo vodila k zagotavljanju skupnih potreb in doseganju enotnih ciljev. To pa je vprašanje planiranja, ki ga ne bo možno rešiti preko noči, od danes na jutri.

Direktor zunanje trgovine Gorenja Anton Kumer je zaključil pogovor s poudarkom:

„Pri reševanju teh vprašanj bomo morali del skrbj prevzeti nase, opozorimo pa lahko tudi na to, da bi moralo biti omejevanje uvoza bolj postopno. Veliki izvozniki bi morali imeti sistemski prehod na omejeni izvoz!“

Z A D N J A V E S T :

DO KONCA MESECA ODOBREN UVOZ !

Tik pred zaključkom redakcije (sreda, 19. marca ob 9.50) nas je v tiskarno poklical direktor zunanje trgovine Anton Kumer ter nam sporočil naslednjo vest:

„Pravkar so nam iz Ljubljane sporočili, da imamo do konca meseca marca odprto uvoz materiala. Republiški komite za mednarodno sodelovanje je uvoz odobril izjemoma le Gorenju!“

To je vest, na katero so nestrpno pričakovali v uvozu in zlasti še v temeljni organizaciji Hladilna tehnika ter Zamrzovalniki. Proizvodnja bo lahko znova normalno potekala, po 31. marcu bo dovoljen uvoz tudi že iz odobrenih količin za drugo četrtletje 1980.

PROIZVODNJA IN PRODAJA V FEBRUARJU 1980

Danes si na kratko pogledjmo proizvodnjo in prodajo v februarju 1980. Proizvedli smo izdelkov v skupni vrednosti 729 milijonov din (96 % planirane vrednosti). Na domačem trgu smo prodali izdelkov v vrednosti 423 milijonov din, na zunanjem pa za 164 milijonov din. Skupna prodaja znaša torej 587 milijonov din, kar 72 % načrtovane prodaje.

POJASNILO O IZPLAČANEM OSEBNEM DOHODKU V MARCU 1980

Gotovo ste ugotovili, da ste prejeli pri zadnjem izplačilu osebnih dohodkov za mesec februar 1980 večji OD, kot bi nam pripadal po izračunu. Najbrž ste tudi že zvedeli, da je temu kriva napaka, ki se je vrnila v obračun OD v računalniškem sistemu. Zaradi napake pri obdelavi podatkov je vsak od nas dobil za 6 ur dela previsoko izplačilo. Poleg opravljenega dela smo torej dobili izplačanih še po 6 ur, ki jih pa nismo naredili. Izplačanih smo namreč dobili 182 ur, dejansko pa smo jih opravili samo 176, kakor smo razporedili delo po terminskem koledarju za leto 1980.

Denar, ki smo ga zaradi napake neopravičeno sprejeli, bomo seveda morali vrniti. Verjetno bomo denar vračali 3 mesece. To zaradi tega, da se nam ne bo prehuo poznalo.

Služba elektronske obdelave podatkov (EOP) se vsem delavcem opravičuje za neljubo napako. Uredništvo Informatorja pa k temu pripiše lahko še tole: Elektronsko obdelavo v Gorenju imamo že deset let. Toliko časa nam izračunavajo osebne dohodke. Vseh deset let ni prišlo do kakšne take napake, kar je gotovo dokaz solidnega dela.

PRIMER OBRAČUNA OSEBNEGA DOHODKA REŽIJSKEGA DELAVCA

Za primer pogledjmo, kako je z OD režijskega delavca. Vzemimo stenodaktilografa, grupa dela 30, število točk 1030, delal je 176 ur — vse na istem delu.

— Pravilno izračunana urna postavka za mesec februar je:

Najprej delimo število točk (1030) s številom 182. Število 182 je vedno in v vsakem primeru osnova za določitev urne postavke. Ne glede na to, koliko ur bomo isti mesec delali. Ko smo število točk delili s 182 in to pomnožimo z bruto vrednostjo točke, dobimo vrednost urne postavke. To izgleda takole:

(število točk)

1030

_____	x 8,78 din	= 49,69
182	(brutto vrednost točke)	(brutto znesek na uro ali urna postavka)
(osnova za izračun urne postavke)		

Torej je za delo stenodaktilografa bruto zaslužek na eno uro 49,69 din. V februarju smo delali samo 176. Če s tem urami pomnožimo urno postavko, dobimo: 49,69 din x 176 ur = 8.745,44 din.

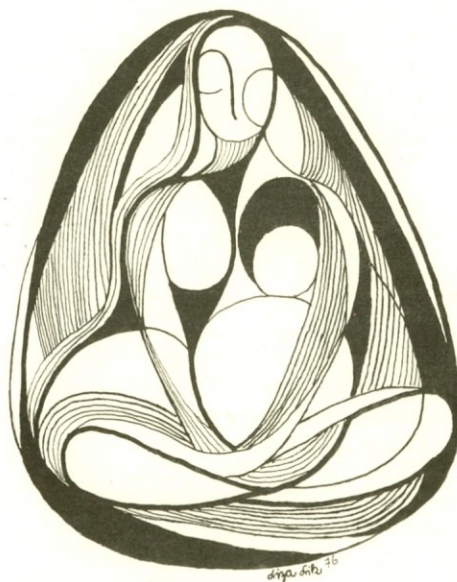
Obračun za februar pa je bil takle:

1030 točk

$$\frac{1030}{176} \times 8,78 = 51,38 \text{ din} \times 176 \text{ ur} = 9.042,88 \text{ din}$$

Razlika je torej 297,44 din. Tak znesek bomo razdelili na tri mesece in toliko bo odšteto od brutto OD.

Dodatki za stalnost in minulo delo so bili pravilno izračunani!

V PETEK VABIMO !

V razstavnem prostoru Kulturnega centra „Ivan Napotnik“ Velenje bodo v petek, 21. 3. 1980, ob 19. uri, odprli razstavo likovnih del slikarske samorastnice Lize Lik iz Ljubnega ob Savinji. Razstavljenih bo 35 del v enkvastiki in oglju. Ob odprtju bo govoril dr. Mirko Juteršek, recital poezije „Sosed gora“ pa bo izvedla Svetlana Makarovič.

Pokroviteljstvo nad prireditvijo je prevzela tovarna EL-KROJ Mozirje, izdajo kataloga pa je omogočil tudi tednik NAŠ ČAS, pri katerem je bila slikarka nekaj časa zaposlena kot novinarka. Vstop prost!

DRUŽINSKI VELESLALOM NA PUNGARTU

Partizan Mislinja nas vabi v nedeljo, 23. 3. 1980, ob 10. uri, na Pungart. Pripravili so zanimivo tekmovanje za družine. Ekipa družine šteje vsaj tri člane: oče, mati in otrok. Eden izmed članov tekmuje v vožnji s sanmi, vsi pa tudi v veleslalomu. Vrstni red bodo dobili tako, da bodo seštelili dva najboljša časa iz veleslalomu in najboljši čas sankanja. Štartnina za tročlansko družino je 200.— din, vsak nadaljnji član pa 50.— din. Najboljša družina prejme prehodni pokal. Izžrebane bodo lepe nagrade. Prva nagrada je hladilnik Gorenje. Prijavite se lahko pri Partizanu Mislinje (Ljubljanska banka Mislinje), v Gorenju pa pri organizatorjih rekreacije.

INFORMATOR — List za obveščanje delavcev Gorenja. Izdajatelj: Gorenje, Tovarna gospodinske opreme, Velenje. Družbeni organ: Izdajateljski svet — predsednik: mag. Jože Zagožen, namestnik predsednika: Srečko Krajnc, člani: Stane Kumer, Tatjana Javornik, Alojz Kolenc, Slavko Pižorn, Anica Oblak, Janez Kos, Angela Delčnjak, Branko Amon, Pavli Strajn, Marija Svetin, Jožica Štukovnik, Franc Magrič, Vinko Srnec, Silva Vivod, Zvone Pečnik, Miroslav Lešnik, Terezija Časl, Dušan Jeriha, Jože Skornšek, Dušana Založnik, Rastko Lah, Srečko Panič. Ureja: Uredniški odbor — Glavni in odgovorni urednik: Hinko Jerčič, člani: Dušan Pirc, Nevenka Žohar—Mijoč, Srečko Panič, mag. Jože Zagožen, Dušan Jeriha, Anka Melanšek. Izhaja tedensko. Naklada 8000 izvodov. Tisk: Kinegraf TOZD Grafika, Prevalje, 1980. Oproščeno plačila prometnega davka po sklepu 421/I.

USPEL IV. MEDNARODNI TEK ŽENA

Četrtek, 13. marca 1980. Velenje, Titov trg. Četrti mednarodni tek žena. Na pročelju Doma kulture plapolajo zastave trinajstih držav. Ob 15.30 uri se zbere ob tribuni na Titovem trgu množica tekmovalcev, pionirjev in pionirk, mladink, članov in članic. Podpredsednica občinske konference SZDL Velenje Vera Zupančič otvori četrti mednarodni tek žena.

Nato se začnejo tekmovanja pionirk in pionirjev v štafetnih tekih. Karlovčanke so najhitrejšje, pri pionirjih pa Mariborčani. Med mladinkami zmagata Mariborčanki. In že je na vrsti tek članov na 6 km dolgi progi. V vodstvu teka se menjavajo Lisec iz Celja in domačina Peter Svet in Stanko Miklavžina. V zadnji krog teče Stanko prvi, toda Lisec se ne da presenetiti. Vendar je drugo mesto Miklavžine in tretje Sveta znova velik dosežek velenjske atletike!

Nato štartajo tekmovalke iz trinajst držav na progi, dolgi 3.000 m!

Šest krogov po Titovem trgu, ob Rudarski in Šaleški ulici!

Tisoče domačinov obkroži Titov trg in progo, po kateri tečejo tekmovalke slovitih imen! Greta Waitz iz Norveške! Tekmovalke iz Sovjetske zveze! Romunka Puica in Švicarka Bürki, ki sta že zmagali v Velenju! Pa Francozinja, Poljakinja, Avstrijke, Nemke,

Velika trojica zmagovalk: Sipatova (2), Waitz (1) in Ulmasova (3) obkrožene od novinarjev in številnih privržencev atletike

V teku članov je zmagal Celjan Lisec, ki bi ga skoraj presenetil mladi Stanko Miklavžina, domačin.

Titov trg je bil 13. marca prizorišče velike prireditve, ki si je že utrdila mednarodni sloves. To priča tudi veliko zanimanje domačinov.

Jugoslovanke . . . V velikem slogu zmaga slovita Waitzova pred štirimi tekmovalkami iz Sovjetske zveze (Sipatovo, Ulmasovo . . .). Najboljša Jugoslovanka Breda Perger iz Maribora se prebije na 8. mesto in premaga Romunko Puico in Švicarko Bürki! Na Titovem trgu se tisočglava množica kmalu razide. V spominih bo ostala lepa atletska prireditev.

Atletinje so se zvečer še enkrat zbrale na razglasitvi rezultatov in podelitvi nagrad, ki jih je prispevalo Gorenje kot tradicionalni pokrovitelj te prave športne manifestacije žena ob njihovem prazniku.

Tekmovalke bodo leta 1981 znova prišle! Tako so zatrjevale ob slovesu. Iz Velenja odhajajo znova s prijetnimi vtisi, z bogatimi doživetji in novimi spoznanji o Gorenju, Velenju, o naši domovini, o Titovi neuvrščeni, samoupravni socialistični Jugoslaviji.